

עת"א 16508/05/23 - יהודה הררי נגד מדינת ישראל - הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש דרום וירושלים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 16508-05-23 הררי נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש דרום וירושלים ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל שרביט

העותר יהודה הררי

על-ידי ב"כ עו"ד שאול עזרא

נגד

המשיבה

מדינת ישראל - הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש

דרום וירושלים

על-ידי ב"כ עו"ד אליה אביחי

פסק דין

1. לפני עתירת אסיר על החלטה מיום 29.3.23 שהורתה על הפסקת ביצוע מאסרו של העותר בדרך של עבודות שירות כך שהמשך ריצוי עונשו יהיה במאסר מאחורי סורג וברז.

רקע

2. ביום 15.9.22 נגזר דינו של העותר בבית משפט השלום בירושלים בין היתר ל-4 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות (ת"פ (שלום י-ם) 49963-11-18, כבוד השופט ארנון איתן). בגזר הדין המשלים שניתן במעמד העותר נקבע כי עליו להתייצב לריצוי עבודות השירות ביום 5.12.22, תוך שהוסבה "תשומת לב הנאשם שעליו לבצע כל העבודות המוטלות עליו במסגרת עבודות השירות עפ"י הנחיות שתינתנה לו מעת לעת ע"י הממונה במקום. כל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מידית של עבודות השירות ולריצוי עונש מאסר בפועל" (סעיף 1 לגזר הדין המשלים, נספח א' לתגובה לעתירה).

3. מגיליון הרישום של העותר, המכונה "גיליון רנטגן" (נספח ב' לתגובה), עולה כי לבד מההתייצבותו ביום הקליטה 5.12.22 בשלוחת דרום, ולאחר מכן ביום הקליטה 9.1.23 בשלוחת מרכז שאליה הועבר עקב שינוי מקום מגורים, העותר לא התייצב כלל לריצוי עונשו. זאת, גם לאחר שנעשו שינויי שיבוץ בהתאם לבקשותיו, בין היתר, למקום העסקה במרחק הליכה ממקום מגוריו, למקום העסקה עם אופי של חסד, שיתאפשר לו להתפלל בבוקר ולהתחיל לעבוד בשעה 09:00, לעבוד בעבודה פיזית. ביני לביני העותר לא ענה לטלפונים מספר רב של פעמים, ואף לחלק משיחות הביורור לא התייצב.

4. לאור תפקודו הלקוי נערכו לעותר ארבע שיחות משמעת ושני שימועים. בשימוע הראשון מיום 14.2.23 ניתנה לעותר הזדמנות נוספת לחזור לעבודה, אך הוא לא עשה כן והמשיך שלא להתייצב למקום העבודה. על כן נערך לו שימוע נוסף ביום 14.3.23 כאשר "בשימוע הנוכחי התרשמה המשמעת כי מדובר בעובד שירות אשר מבין את משמעות מעשיו ואינו לוקח אחריות. מתלה זאת בחגים, חתונת אחותו וסיבות שאינן רלוונטיות לתחילת ריצוי עבודות השירות על

אף כי ניתנו לו מס' הזדמנויות והוא לא טרח להתייצב אפילו יום אחד לאחר השימוע הקודם. נוכח האמור, לא נותר אלא להמליץ על הפסקה מנהלית". כעולה מטפסי הזימון של העותר להליך השימוע בשני המועדים הובא לידיעתו כי הוא רשאי להיות מיוצג על-ידי עורך-דין מטעמו או להסתייע על-ידי הסניגוריה הציבורית בהליך זה (נספחים ג' ו-ד' לתגובה). במועדי התזכורת שנערכו ביום 13.2.23 וביום 12.3.23 לפני כל אחד מהליכי השימוע ציין העותר כי אין לו ייצוג בהליך זה (ראו בנספח ב' לתגובה). גם בשני גיליונות השימוע צוין כי העותר מודע לאפשרותו להסתייע בייצוג משפט אך ויתר על כך, אך הוקרא בפניו גיליון שימוע.

5. אף לאחר השימוע האחרון המשיך העותר שלא להתייצב לעבודה ובשיחת טלפון מיום 19.3.23 נמסר לו כי אם לא יתייצב תחתם הפסקה מנהלית בעניינו. העותר הבין והבטיח להתייצב. אך המשיך שלא להתייצב ואף לא לענות לטלפונים מספר רב של פעמים. בשיחה טלפונית שקיים עמו הממונה על עבודות שירות ביום 27.3.23 לא היה בפיו תשובה מספקת להיעדרויותיו ולאי המענה החוזר ונשנה מצדו למפקח.

6. לאור כל זאת המליץ הממונה ביום 27.3.23 על הפסקת עבודות השירות של העותר על יסוד הפרת עילות המנויות בסעיף 51ט(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ולאחר שבחינת כלל החומרים בעניינו העלו כי הליך ההפסקה המנהלית תקין. בין נימוקי ההמלצה צוין כי "בשים לב למפורט בגיליון השימוע ובנספחים המצורפים לו, עולה כי עובד השירות מפר את הכללים שנקבעו בעניינו לביצוע עבודות שירות ואינו מבצע את עבודות השירות כנדרש וברציפות, ותפקודו בעבודת השירות נמצא לקוי. עובד השירות החל לרצות את עונשו בחודש דצמבר 2022, אולם התייצב ליום אחד בלבד. נעשו ניסיונות רבים לרתום את עובד השירות על מנת שיסיים את עונש מאסרו, הכוללים, בין היתר, ביצוע שיחות בירור ואזהרה וכן ביצוע שני שימועים כאשר לאחר השימוע הראשון קיבל הזדמנות נוספת. על אף האמור, לא השכיל עובד השירות לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו" (נספח ה' לתגובה).

7. על רקע כל זאת ביום 29.3.23 החליטה ראש אגף האסיר על הפסקה מנהלית של עבודות השירות בעניינו של העותר, "נוכח העולה מגיליון השימוע, המלצת הממונה והצרופות" (נספח ו' לתגובה). בהמשך לשיחת טלפון שהתקיימה עם העותר ביום 24.4.23 שבה נמסר לו דבר ההחלטה על הפסקה מנהלית, זו נמסרה לידי ביום 27.4.23 (ההודעה צורפה כנספח לעתירה). או אז הוגשה העתירה שלפניי.

תמצית טענות הצדדים

8. בעתירה שהוגשה על-ידי העותר בעצמו ביקש העותר שיינתן לו ניסיון אחרון לבצע את עבודות השירות, "מפני שנתנו לי לעשות לא בירושלים ולא הכרתי את התחבורה ציבורית והיה קשה לי להגיע, אם יתנו לי פעם אחרונה הזדמנות נוספת לבצע פה בירושלים שפה אני גר ומכיר את התחבורה ואיך להגיע. בכל מקרה הייתי ממש טרוד בזמן האחרון בכמה עניינים דחופים, עכשיו פנוי רק לסיים ולבצע את העונש כפי שניתן לי". בנימוקי העתירה שהוגשו בהמשך על-ידי בא-כוחו שמונה מטעם הסניגוריה הציבורית מוקד הטענות הוא בכך שהעותר לא היה מיוצג על-ידי עורך דין בעת השימוע, באופן שפגע לפי הטענה בזכותו הבסיסית של העותר לפרוש את טענותיו לאחר שהיה מיועד על פירוט הטענות נגדו, ולהבטיח תקינות והגינות ההליך המשפטי כאשר חרב המאסר תלויה מעל ראשו. ב"כ העותר מבקש להקיש לעניין זה מהוראת סעיף 15א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

9. המשיבה בתגובתה הציגה את התשתית העובדתית שפורטה לעיל ועל יסודה טענה כי לא רק שהחלטת הממונה היא סבירה אלא היא מחויבת. על כן סברה כי דין העתירה להידחות.

10. דיון בעתירה התקיים היום במהלכו נשמעה השלמת טיעונים בעל-פה, ובסופו הבעתי עמדתי כי דין העתירה להידחות ואף קבעתי מועד לריצוי יתרת עונש המאסר בפועל מאחורי סורג ובריש בנוכחות העותר. להלן יובאו נימוקי.

דין והכרעה

11. כידוע, ריצוי עונש מאסר על דרך של עבודות שירות הוא בבחינת פריבילגיה המאזנת בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בפועל לבין הרצון לסייע בשיקומו בנסיבות מתאימות. בהתקיים אחת העילות המנויות בסעיף 51ט(א) לחוק העונשין, לאמור, הנאשם לא קיבל על עצמו את האחריות הנלווית למסלול עונשי זה ולא ביצע את המוטל עליו, הרי שניתן לבטל פריבילגיה זו (ראו, למשל: רע"ב 7452/20 **רול נ' מדינת ישראל**, פסקה 11 להחלטת כבוד השופטת ד' ברק-ארז והאסמכתאות שם (12.11.2020); רע"ב 2509/15 **טמזרטי נ' הממונה על עבודות שירות בשירות בתי הסוהר**, פסקה 5 להחלטת כבוד השופט י' עמית והאסמכתאות שם (21.5.2015)).

יפים הדברים שנאמרו על-ידי כבוד השופט עמית לעניין **טמזרטי**, על עניינו של העותר לפניי - "שהתנהגותו והתנהלותו של המבקש, מעידה עליו שהתייחס לעבודות השירות כאל 'תוכנית כבקשתך'. ניתנו למבקש הזדמנויות רבות לשפר את דרכיו, אך התנהלותו מעידה על זלזול בהוראות הממונים ועל קלות ראש בהתייחסות לפריבילגיה שניתנה לו" (שם, בפסקה 6). העותר ריצה רק יום אחד מתוך 83 הימים שהיה עליו לרצות בעבודות שירות עד למועד השימוע, כאשר 20 ימים הוא נעדר ברשות (ורובם המכריע בשל המעבר למחוז מרכז עקב שינוי מקום המגורים). לא היו בפי העותר הסברים מניחים את הדעת לאי התייצבותו לעבודות השירות, וזאת כאשר הממונה הלך כברת דרך ארוכה לטובתו ופעם אחר פעם ניסה להקל בהתאמת מקומות העבודה לבקשותיו המשתנות של העותר על מנת לסייע לו לסיימן. כן לא ניתן טעם לאי זמינותו של העותר טלפונית, מספר רב כל-כך של פעמים. גם בעתירתו הנוכחית הטענה כי לא התייצב לביצוע העבודות בשל כך שלא הכיר את התחבורה הציבורית מתעלמת מן העובדה שהוא זה אשר ביקש לעבור למחוז מרכז עקב שינוי מקום מגוריו, ומכל מקום לכתחילה שובץ העותר במקום עבודה שמצוי במרחק הליכה ממקום מגוריו אז. טענת העותר לפניי כי "היה לי בלבול בארבעה החודשים האלה. היה לי אי יישוב הדעת, חתונה וכל מיני דברים שלא אפשרו לי להתחיל את המלך הזה של עבודות השירות", נותרה כטענה כללית ובלתי מספקת, והיא ממשיכה את קו ההסברים שבו נקט עד כה שאינו נוטל אחריות לביצוע העונש שהוטל עליו, גם לאחר שניתנו לו הזדמנויות חוזרות לתיקון דרכיו. אף אני התרשמתי מדברי העותר לפניי, וזאת על רקע כל המפורט בגיליון הרנטגן, כי העותר אינו מפנים את החובה שהוטלה עליו לעמוד בתנאים שנקבעו לריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות, על אף ניסיונות הוריו להובילו בדרך הישר, כאשר דומה כי עתירתו זו באה בבחינת ניסיון נוסף מצדו, מני רבים, להרחיק מעליו את גזירת המאסר בפועל. בנסיבות אלה נראה כי לא ניתן לתת אמון בעותר באופן שיצדיק מתן הזדמנות נוספת להמשך עבודות השירות בבקשתו. בכך אין לעותר להלין אלא על עצמו שבמחדליו הביא לכך שיהא עליו לרצות את המשך מאסרו מאחורי סורג ובריש.

12. לא מצאתי ממש גם בטענה להעדר ייצוג על-ידי עורך דין במהלך השימוע. לפני העותר נפרשו לא פעם כלל

הטענות כלפיו, הן בכתובים והן בעל-פה, ובכלל זה במסגרת שיחות המשמעת והשימוע הראשון, כך שהיה מודע לכל מה שנטען כלפיו עובר לשימוע שבסופו הוחלט על הפסקה מינהלית של עבודות השירות. העותר היה מודע לזכותו להיות מיוצג, ובכלל זה על-ידי עורך דין מן הסניגוריה הציבורית. הדבר הובא לידיעתו בהזמנות הכתובות לשימוע שעליהן חתם ובעל-פה בתזכורות שנערכו לו לפני שני השימועים. גם במהלך כל אחד מהליכי השימוע הועמד על זכותו זו והוא בחר לוותר עליה. ממילא לא הונחה תשתית, ולו לכאורית, לאילו טענות יש בפי העותר שאילו היו נשמעות מפי עורך-דינו היה בהן כדי לשנות מן התוצאה לאור התשתית העובדתית שנפרשה לעיל. למעשה העותר בדבריו היום לפני בית המשפט לא חלק על צדקת החלטת הממונה שהתקבלה לאחר הזדמנויות רבות שניתנו לו, ובתמצית ביקש אך שתינתן לו הזדמנות לפני משורת הדין. לכך כבר התייחסתי לעיל (ראו: רע"ב 5242/22 לוי נ' **מדינת ישראל**, פסקה 14 להחלטת כבוד השופט י' וילנר והאסמכתא שם (15.8.2022)).

13. לאור כל האמור, ובהינתן ההלכה המושרשת כי בית המשפט הבוחן החלטה בדבר הפסקה מינהלית של עבודות שירות אינו שם את שיקול דעתו במקום הרשות המוסמכת, לא מצאתי כי החלטת הרשות חורגת ממתחם הסבירות או לוקה בפגם יסודי אחר המצדיק התערבות בית משפט זה (ראו, למשל: רע"ב 2334/11 **בן דוד נ' מדינת ישראל**, פסקה 5 להחלטת כבוד השופט (כתוארה אז) א' חיות (2.5.2011)).

סוף דבר

14. נוכח האמור, העתירה נדחית.

15. כפי שהודע בדיון היום במעמד הצדדים, על העותר להתייצב לריצוי יתרת עונש המאסר בפועל ביום 11.6.23 עד השעה 12:00 בבית המעצר "הדרים".

המזכירות תמציא לצדדים וכן לשירות בתי הסוהר.

ניתן היום, י"א סיוון תשפ"ג, 31 מאי 2023, בהעדר הצדדים.